

Zbyněk Fiala:Dopadneme jak po prohrané válce?

Zbyněk Fiala

Pomalu se blíží k závěru přechodné období, po jehož skončení začnou Rusové vyžadovat platby za zemní plyn v rublech. Dodávky po 1.dubnu mají být splatné po 1.květnu. Co uděláme, když to odmítneme, a plyn nebude?

19. dubna 2022 - 03:20

Vyhledky ruského plynu za ruble ruské měně pomohly, prakticky zlikvidovala kurzové ztráty z počátku války na Ukrajině. Nyní je tedy rubl na předválečné úrovni a jeho kurz začal být vázán na zlato. Konkrétně bylo stanoveno, že jeden gram zlata má hodnotu 5000 rublů. Abychom se v tom vyznali, musíme převést rubly na dolary a gram odvodit z běžně obchodovaných trojských uncí. Když to provedeme, vyjde 5000 rublů vázaných na zlato na 60 dolarů, takže trojská unce zlata (asi 31,1 gramů) vyjde touto cestou asi o šest procent levněji, než je aktuální cena na burze 1993 dolarů, píše v komentáři na portálu Vasevec.cz Zbyněk Fiala.

Rubl se tedy má opírat o jiné než měnové trhy, ale cena zlata je také velice proměnlivá. Teď míří nahoru, dokonce ve skocích. Blíží se k rekordním hodnotám z léta 2020 a je šestkrát vyšší než před dvaceti lety. Poměr zlatého krytí ruble byl zatím ukotven státním rozhodnutím, uvidíme, zda vydrží. Kdyby zlato nadále rostlo ze současných necelých 1900 dolarů za trojskou unci nad rekordních více než 2000 dolarů, bude rubl zdražovat také.

Jinou věcí je situace nebohých Evropanů. Pár zemí, nejbližší Maďarsko, už s platbami v rublech vyjádřilo souhlas, Maďaři navíc za podstatně nižší dlouhodobé ceny. Jinak postupovalo Rakousko, které si dokázalo individuálně vyjednat, že bude nadále platit v eurech. Zřejmě muselo přijít na to, jak své platby ukryt před unijními a americkými sankcemi. Česko zatím doufá, že to za něj vyřeší jiní, jenže než na to dojde, budeme předsednickou zemí a všechny oči se soustředí na Fialovu vládu. Ta se zatím odvolává se na evropskou solidaritu, ale s tím dlouho nevydrží.

Jižní křídlo EU má blíže k severoafrickým zdrojům zkapalněného plynu, například v Alžírsku. Italská státní společnost ENI si právě vyjednala s alžírským Sonatrachem zvýšení dodávek o 9 miliard kubických metrů plynu během tří let do roku 2024. V loňském roce Itálie dovezla 29 miliard kubických metrů plynu z Ruska, ale hodně už dovážela taky Alžírsko, 22,5 miliardy kubických metrů. Teď má tedy Alžírsko vystřídat Rusko v pozici hlavního dodavatele do Itálie. Italský premiér Mario Draghi je trénovaný na krizi, stál v čele Evropské centrální banky v těžkých časech mezi lety 2011 a 2019. Jeho ministr zahraničních věcí Luigi Di Maio už zkoušel přiojednat plyn taky z Ázerbájdžánu, Mosambiku, Republiky Kongo, Kataru, Angoly a Alžírsko, reportuje list Politico. Je však docela pravděpodobné, že v těchto destinacích se postupně vystřídá víc žadonicích hostů.

Pokud jde o Alžírsko, byl jsem tam roku 1990, kdy poprvé zazněla nabídka československé vládě na dovoz z tohoto směru. Zvažoval se terminál v Terstu a využití opomíjené balkánské plynovodné trasy ke slovenským hranicím. Avšak u úvah to taky skončilo. V každém případě, v zemích, kde jsou na využití severoafrických zdrojů zavedeni, se uzavření ruských trubek neděsí, poradí si. Zato Němci nebo Rakušané žádné významnější alternativy nemají a jsou rozhodně proti okamžitému přerušení dodávek. V úplně jiné situaci jsou Američané, kteří vidí ve vytlačení ruské konkurence vyloženou příležitost. Méně jisté je, jak je tato příležitost doopravdy velká a kdy může být plně využitelná.

Slib prezidenta Joe Bidena z 25. března, že USA ještě letos zvednou dodávky do Evropy o 15 miliard kubíků zkapalněného plynu ročně, a později dokonce o 50 miliard kubíků, narazil na nevlídné reakce amerických těžebních společností. Podle nich Biden netuší, jak to v ropném průmyslu chodí. Těžební společnosti by daly přednost využití současně vysoké ceny, aby se trochu zahojily po minulých hubených letech. Zvýšením těžby by byly samy proti sobě.

Současná kapacita zkapalňování zemního plynu v USA dosahuje 120 miliard krychlových metrů ročně. Export této suroviny představuje v USA relativně nový obor, se kterým tam začali před 6 lety. Kouzelné je, že používaná infrastruktura v texaském průlivu Sabine Pass byla původně plánována pro dovozy. Ve výstavbě jsou tři další zkapalňovací terminály, ty by měly tuto kapacitu navýšit o 70 miliard kubíků ročně. Jenže hotové to bude až roku 2025, zatímco v Evropě začne mrznout už za půl roku. Nemluvě o tom, že potřebné kapacity musí vzniknout i na přijímající straně. To by musela být opravdu obrovská změna. Potrubím z Ruska bylo loni dovezeno do Evropy 155 miliard kubíků plynu.

Nové investice přitom nemají šanci se zaplatit. Plyn patří k fosilním palivům, jejichž konec by měl přijít v EU už roku 2030. Letošní měření úniku metanu při těžbě z amerických ložisek břidlicového plynu ukázala, že když se sečte těžba a spalování, výsledný efekt na klima je prakticky stejný jako u uhlí. A kdyby se měřily i efekty exportu, tedy zkapalňování, oceánská přeprava, obnova plynového skupenství a doručení koncovému uživateli, byli bychom asi překvapeni. Je to tedy nejen drahé, ale i klimaticky nebezpečné.

Západ platí cenu za „hloupé Wahingtonhawky“

S těmi investičními náklady může pomoci stát, je tu riziko absolutního nedostatku energie a zhroutil ekonomiky, ale stát, to jsme zase jenom my. Jestli ta astronomická cena přiletí jedním nebo druhým kanálem, vyjde nakonec nastejno.

Vůbec to vládě nezavidím, doma je bezradná a od července má řídit i Evropu. Začít musí s tím, že si ujasní priority a ověří zdroje. Především to však vyžaduje chladnou hlavu a trochu odbornosti, s válečnickým hysterčením tu nevystačíme. Tohle je skutečná existenční hrozba, která se nedá zastřít vhodně volenými hesly.

Zatím se však česká vláda tváří, že celá plynová krize, která se rýsuje za uzavřením ruské trubky, spočívá jen v podobě případného zvýšení spotřebitelských cen. Chce to řešit tím, že těm nejpotřebnějším pomůže. Trochu. Některým. Ale jak? Když plyn nebude, jak nás peníze zahřejí? A co bude dělat vypnutý průmysl? Čím se budeme živit? Dočkáme se toho, že zamrzne voda v radiátorech? Dopadneme jak po prohrané válce?